

ΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΚΤΗΡΙΑ «ΤΖΟΥΠΕ - ΧΑΝΕΣ» &
«ΜΑΝΤΖΟΥΝΕΙΟΝ» ΕΤΗΝ ΤΡΙΠΟΛΗ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

§1 Ο «ΤΖΟΥΠΕ - ΧΑΝΕΣ» είναι το μόνο γνωστόμε-
νο εξ οδοκλήρου υζίζα της Ολυμπιακής
Τριποδίττας (εικ. 1 αρθ. Α1). Από την εποχή εκείνη
έχει βφραχιστεί και μια μικρή συστά-
δα δρόμων στα βορειοανατολικά του
μαθεδριμού ναού του Αγίου Βασιλείου (εικ.
2): δηλαδή διατηρείται ο δαιδα-
λώδης πολεοδομικός ιστός και συγ-
κρούως η λειτουργία του χώρου. Τότε
«ΜΠΕΞΕΘΤΕΝΙ» & «Τα ρού» (= το «Τόπος»
για τους τότε Τριποδίτες) (εικ. 3 αρθ. 8
& 9), δηλαδή μέρος των εμπορικών κέντρων.

§2 Ο «ΤΖΟΥΠΕ - ΧΑΝΕΣ» ή «Μεντεφές»
(= ιεροσπουδαγήριον) ή «Μετωχι», Πλατεία
Αγίου Δημητρίου 6 (εικ. 3 αρθ. 14, εικ.
1 αρθ. Α1), διατηρείται ικανοποιητικά.
Πρόκειται για ευρύ διώροφο υζί-
βια (εικ. 4). Ετέλη δαπάνη τυχόν απο-

κατασκευασ των πρέπει να είναι χαμηλή

83. Το «Μαντζούνειον» διεκδικεί τον τίτλο του Παλαιότερου οικοδομήματος της Τριπόλης. Αυτό πράγματι κρύβει παλαιότητα, όχι όμως φανερή. Το κτήριο βρίσκεται σε οικοπέδο της οδού Γεωργίου Α' αριθ. 41 (εικ. 5), μεταξύ των 2 πλατειών, του Αγίου Βασιλείου & Καλοκατεώνη (εικ. 2). Χαρακτηριστικά ως προς την οικοδομική γραμμή είναι το ξαύτο τσιμεντέιο, αφού προϋπήρχε και του παλαιότερου λεοδομικού σχεδίου. Το στενό μακρο αυτό κτήριο με μία στενή πλευρά του προς ανατολικά ήταν αρχικά έσοδη για άδελφης χρονολογίας. Η παλαιότερη ενεία του ανάγεται στην περίοδο της Β' Βενετοκρατίας (1685-1715) της Τριπολιτσάς: τότε καταγράφηκε ως «η Παναχία το Καθολικόν» γιατί ήταν επανοποική μαθήδρα.

Η Επικλησία υπήρχε στη Β' Τουρκοκρατία (1715-1821) (βλ. εικ. 1 αρ. 16 & εικ. 3 αρ. 16). Καταστράφηκε στις μέρες 7-16 Φεβρουαρίου 1828 μαζί με ολόκληρη την άλλη πολιτεία.

§4. Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, αμφιβεβέβηρα από τον Απρίλιο 1854, πάνω στα ερείπια της ανοικοδομήθηκε (βλ. βλ. σχέδιον του υπολοχαγού Μηχανικού μακαρίζη Αντρέα Μομφεράτου) το πρώτο σχολείο υγειονομίας της πόλης.

Στα δε 1927-1929 ανακαινίστηκε από τους αδελφούς Αντρέα & Δημήτριο Μαντζούνη με δωσόν τη δημοκρατία ενός πνευματικού κέντρου: στον ορόφο διότι διαλέξεων & βιβλιοθήκη. Έπειτα γράφεται αλλού η Διεθνής Βιβλιοθήκη Τριπόλεως «του Πανός», (- βιβλία, Δυσπία που το λέω, με ελάχιστες ή και ενδεσινικούς αναχνηστές). Το υπήριο

πράγματι δέλει αποκατάσταση, των δε αντικειμένων όχι μικρή δαπάνη.

*

§5. Η Τριπολη, με μία ενδιαφέρουσα εικόνα νεοκλασικισμού σε συνθήκη με την τοπική παράδοση του τόξου, δυστυχώς χάνει/έχασε τον χαρακτήρα της εμείνου. Απομένουν μεμονωμένα παραδείγματα. Επιτυχώς ιδιαίτερα ένα επί της Παιδείας οδού Σπάρτης, τώρα Γε. Λαμπραίου, έχον 1892 με επιγραφή « Π. Β. Καρπολασκίς », δείχνει χυρίως τον « αρμαδικού κλασικισμό » (εικ. 6).

§6 Δυστυχώς τώρα προστίθεται ένας νέος κίνδυνος ! Απειλείται με καταστροφή το κοιμητήριο της Μεταρρώσεως, αν και υπεύθυνο διατηρητικό ιστορικό κληρονομή. Είναι το παλαιότερο νεκροταφείο της πόλης και αναφέρεται ως κείμενο εντός των τειχών της (εικ. 1 αριθ. 13). Πλήθος

δε είναι και οι παρράρινοι τάφοι αξιόλο-
γα έργα Τηνιακών χνώδων μαρμαρέων.
Οι συνεργαζόμενοι μαζί με Γιώργος
Ζαχαρόπουλος & Βασιλῆς Σιακωτός που
πέτυχαν υπόψημα, το οποίου κοινοποιώ
και σε σας, [με την επιτ. Τάφος Λέμη, π. 1911]

Θεσσαλονίκη 24.02.2001
& 09.03.2001

Αρχιτέκτονας ΠΕΤΡΟΝΩΤΗΣ

Αρχιτέκτων

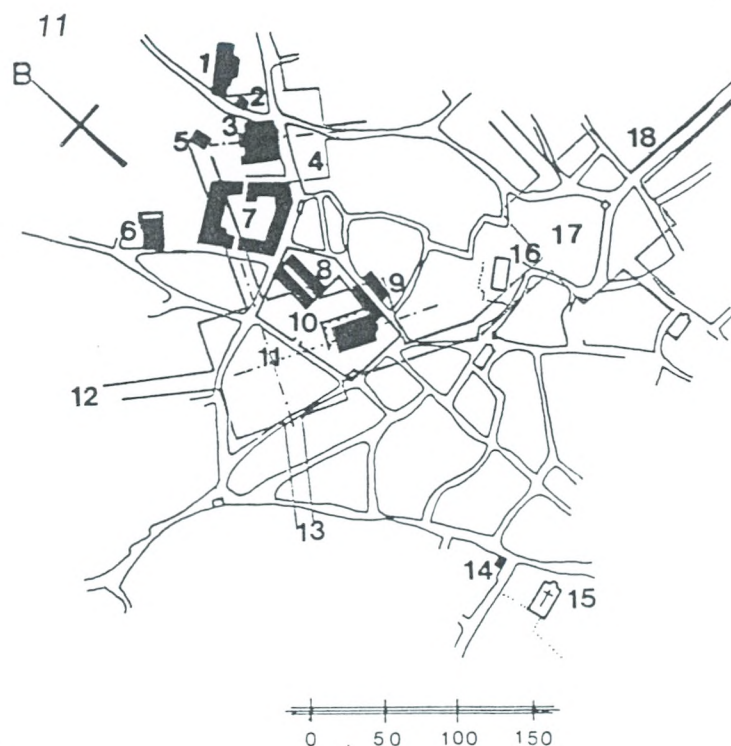

Εικ. 1, Η Οθωμανική Τριπολιτσα τεττειχιωμένη
(στα 1786-87). Αποτύπωση Βούλγαρη / Γερμανοί
στα 1828; Α1= "Τζουπέ-Χανές". 16= θέση «Μοντζούνειου»
(ΑΠΕΤΡΟΝΣΤΗΣ, Αρμυρία (1986), σελ. 15) εικ. 9; Ανασχεδίαση
από αδημοσίευτη διατριβή Π. ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, όπως και η εικ. 3

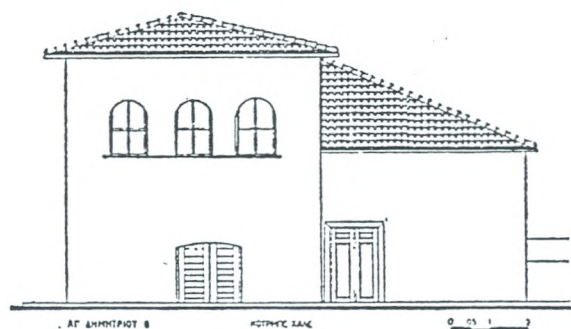
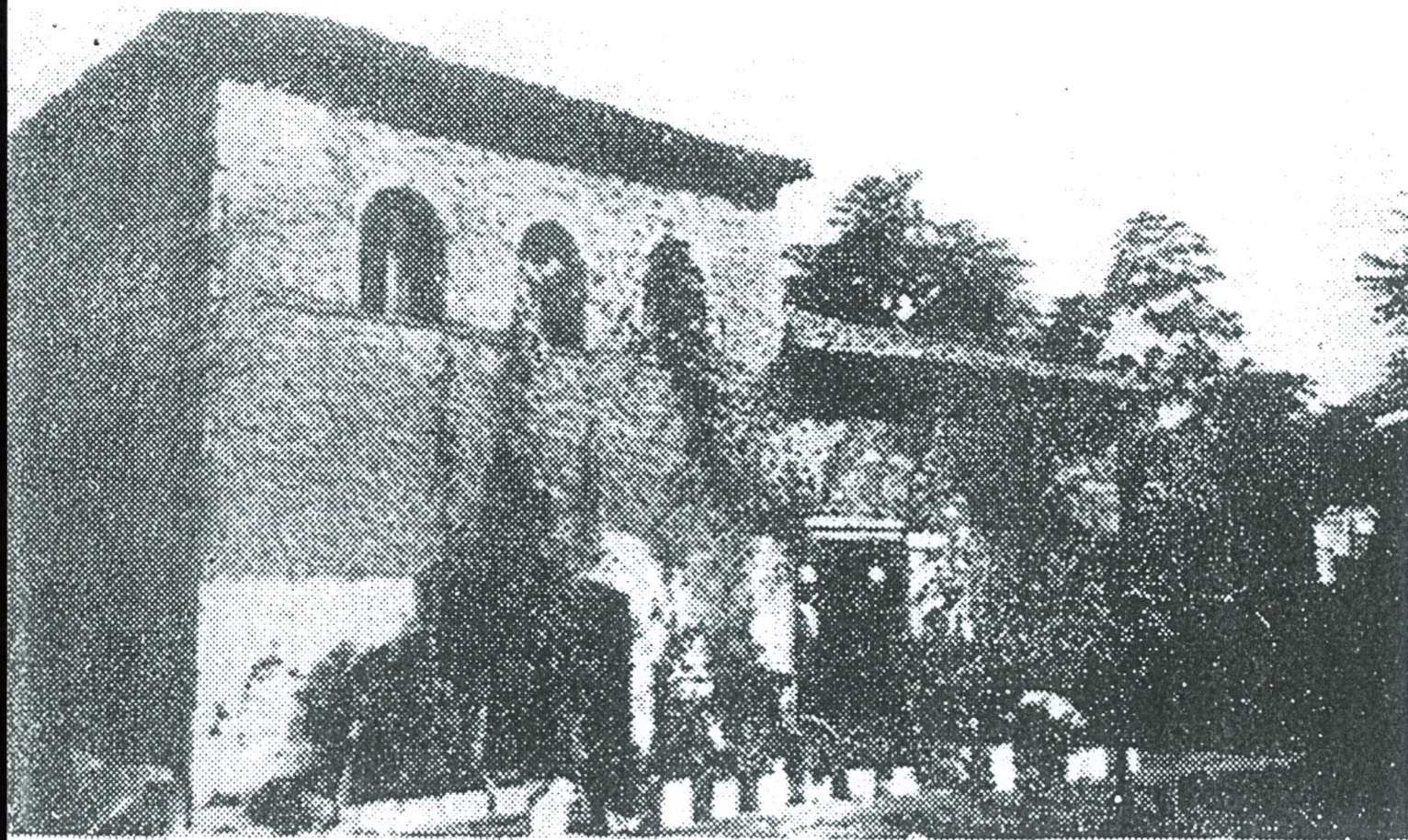

Εἰς 2 Ἡ Τρίπολις κατὰ σχέδιον τοῦ 1955.

Στο κέντρο: η Πλατεία Αγ. Βασιλείου & ο αψίδωτος ναός
(Α.ΜΠΟΥΡΕΛΙΑΝ, Τρίπολις (1954), σ. [45].)

ΕΙΜ.3. Κέντρο Οθωμανικής Τριπολιτάδας
 Αφειτηρία χάραξης νεοιλαββικής Τριπολιτάδας
 Πρωτοχαραχτήριε (ερυθρά γραμμή Βούλγαρη / Garnot)
 η Κεντρική Πλατεία η Πλατ. Αγ. Βασιλείου: αριθ. 11
 10 = Αγ. Βασιλείου. 8 & 9 : «Μπεζεγκενί» & «Ταρεσί»
 17 = Πλατεία Κολοκοτρώνη
 16 = «Σέση» «Μαντζούνειου», τότε Παναγία & Καθολικόν
 15 = Ναός Αγίου Δημητρίου
 14 = ο «Τσουπέ-Χανές» (ΑΠΕΤΡΟΝΕΤΗΣ, Αρχείο 17936/5-16, εκ. 11)

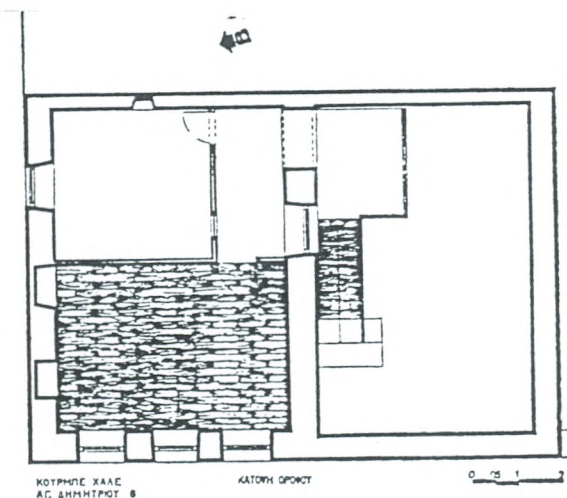
1

Ειμ. 4 Ο «Τζουπέ -
Χανές»

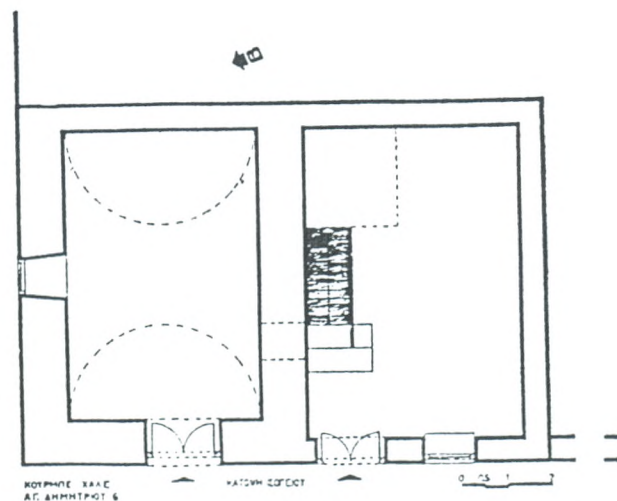
1. Όψη,
2. Κάτοψη ορόφου.
3. Κάτοψη ισόγειου, τοῦ «Κουρμπέ
Χαλέ», στὴν οδὸ Ἀγίου Δημητρίου.

(Ν. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, Τριπολις, I (1974)
σ. 135.

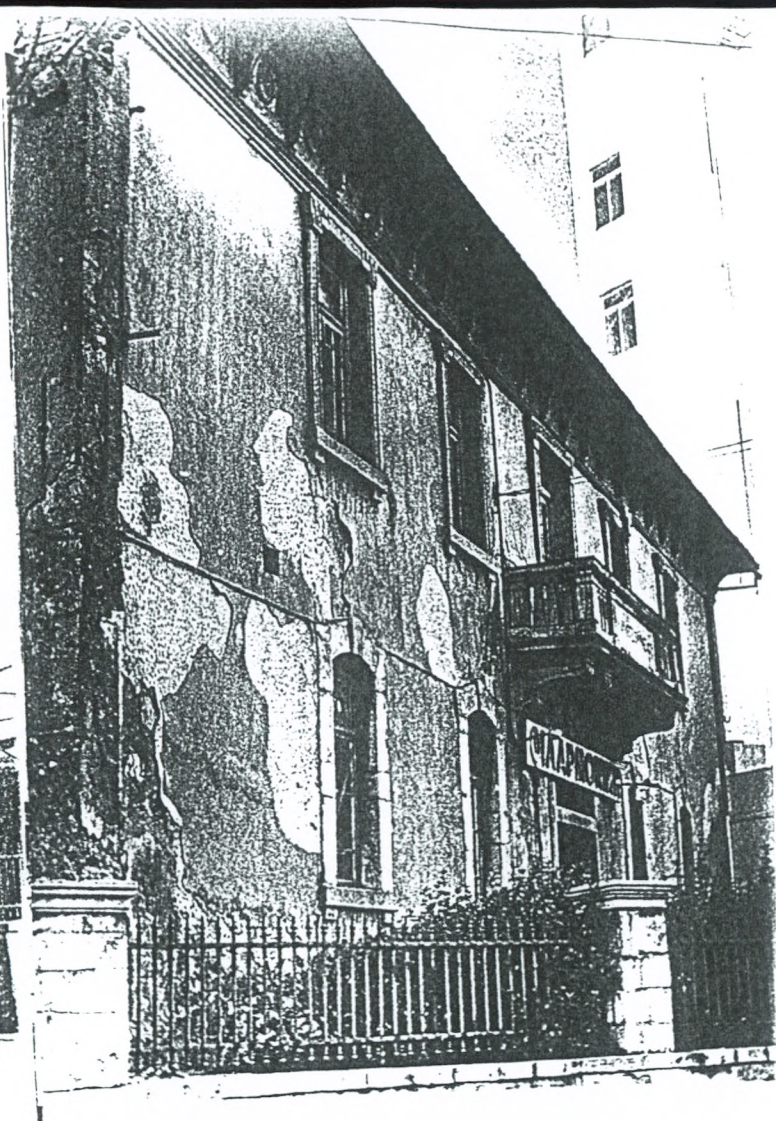
- Η φωτογραφία πάνω: Τ. ΤΡΙΤΣΟΠΟΥ-
ΛΟΣ, 167. Τριπολιτσάς, Β1 (1976),
σ. 362

2

3

Ε.Κ.Σ. ΜΑΝΙΣΟΥΕΙΟΝ, ΟΔΟΙ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ.

Εικ. 6. Τρίπολη. Οικία Καρπούλα γά. Οδός Τρ. Λαμπράων 10. Έτους 1892